

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการกู้เงินนอกระบบและผลกระทบต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการกู้ยืมหนี้นอกระบบของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำเงินกู้ดังกล่าวมาชำระคืนเงินกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกเอง ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยสำคัญและน่าศึกษา โดยเฉพาะสาเหตุที่ทำให้เกิดการกู้ยืมหนี้นอกระบบของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการศึกษาเอกสาร ข้อมูลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม และใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ทราบถึงผลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เจ้าหนี้นอกระบบ ในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และเจ้าหนี้นอกระบบที่ออกเงินกู้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ ประกอบด้วย กองทุนหมู่บ้าน 25 กองทุน คือ ตำบลคอยหล่อ ประกอบด้วย บ้านเหล่าเป่า หมู่ที่ 3 บ้านปากทางเจริญ หมู่ที่ 4 บ้านห้วยโจ้ หมู่ที่ 5 บ้านดงป่าหวาย หมู่ที่ 8 บ้านคอยน้อย หมู่ที่ 11 บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 16 บ้านโทกเสื่อ หมู่ที่ 18 บ้านไร่สว่างอารมณ์ หมู่ที่ 21 บ้านวังธารทอง หมู่ที่ 22 บ้านเวียงทอง หมู่ที่ 25

ตำบลสองแคว ประกอบด้วย บ้านแม่ขาน หมู่ที่ 1 บ้านท่ามะโอ หมู่ที่ 3 บ้านหัวช่วง หมู่ที่ 6 บ้านป่าลาน หมู่ที่ 7 บ้านสามหลัง หมู่ที่ 8

ตำบลยางคราม ประกอบด้วย บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 2 บ้านยางคราม หมู่ที่ 3 บ้านศรีดอนชัย หมู่ที่ 5 บ้านศรีแคนเมือง หมู่ที่ 6 บ้านพนัก หมู่ที่ 10

ตำบลสันติสุข ประกอบด้วย บ้านสันมะค่า หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งปุย หมู่ 3 บ้านสันนกแก้ว หมู่ที่ 5 บ้านใหม่หนองหอย หมู่ที่ 6 บ้านสันติสุข หมู่ที่ 9

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 130 คน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 1,552 คน และมีบุคคลที่ออกเงินกู้ให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 5 คน รวมกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 1,687 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวม 1,682 คน คำนวณตามสูตรในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ	n	คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดของประชากร
	e	คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดได้ (0.05)

จากสูตรคำนวณดังกล่าวแทนค่าได้ดังนี้

$$n = \frac{1,682}{(1 + 1,687(0.05)^2)} = 323$$

ผลจากการคำนวณจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 323 คน

หลังจากได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้นำมากำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า ซึ่งสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแต่ละกลุ่มมีดังนี้

$$nh = \frac{n \times Nh}{N}$$

N	=	จำนวนประชากรที่ทำการศึกษา
n	=	ขนาดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา
Nh	=	จำนวนขนาดประชากรแต่ละกลุ่ม
nh	=	จำนวนหน่วยตัวอย่างที่จะสุ่มจากแต่ละกลุ่ม

จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

$$= \frac{323 \times 130}{1,682} = 24.96 \text{ ใช้จำนวน 25 คน}$$

จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

$$= \frac{323 \times 1,552}{1,682} = 298.03 \text{ ใช้จำนวน 298 คน}$$

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย

ที่	ชื่อกองทุนหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	จำนวน คณะกรรมการ	จำนวนสมาชิก
1.	เหล่าเป่า	3	คอยหล่อ	1	12
2.	ปากทางเจริญ	4	คอยหล่อ	1	12
3.	ห้วยโจ้	5	คอยหล่อ	1	12
4.	ดงป่าหวาย	8	คอยหล่อ	1	12
5.	คอยน้อย	11	คอยหล่อ	1	12
6.	ใหม่พัฒนา	16	คอยหล่อ	1	12
7.	โทกเสื่อ	18	คอยหล่อ	1	12
8.	ไร่สว่างอารมณ์	21	คอยหล่อ	1	12
9.	วังธารทอง	22	คอยหล่อ	1	12
10.	เวียงทอง	25	คอยหล่อ	1	12
11.	แม่จ่าน	1	สองแคว	1	12
12.	ท่ามะโอ	3	สองแคว	1	12
13.	หัวข่วง	6	สองแคว	1	12
14.	ป่าลาน	7	สองแคว	1	12
15.	สามหลัง	8	สองแคว	1	12
16.	ใหม่พัฒนา	2	ยางคราม	1	12
17.	ยางคราม	3	ยางคราม	1	12
18.	ศรีคอนชัย	5	ยางคราม	1	12

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อกองทุนหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	จำนวน คณะกรรมการ	จำนวนสมาชิก
19	ศรีเคนเมือง	6	ยางคราม	1	12
20	พั่ง	10	ยางคราม	1	12
21	สันมะค่า	1	สันติสุข	1	12
22	ทุ่งปุย	3	สันติสุข	1	12
23	สันนงแก้ว	5	สันติสุข	1	12
24	ใหม่หนองหอย	6	สันติสุข	1	11
25	สันติสุข	9	สันติสุข	1	11

2) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่นอกระบบที่ออกเงินกู้ในพื้นที่อำเภอคดยหล่อ จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกจากการชี้แนะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากผลการดำเนินงานของ กองทุนหมู่บ้าน เช่น งบการเงิน ฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ วารสาร ระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย และวิทยานิพนธ์

3.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 25 กองทุน แยกเป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 25 ชุด และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 298 ชุด รวม 323 ชุด ข้อมูลที่ใช้เก็บเกี่ยวกับภูมิหลัง และ ลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลหมู่บ้าน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของหมู่บ้าน การวิเคราะห์หมู่บ้าน ปัญหา อุปสรรค และโอกาสในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน แนวทางการบริหารงาน กองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของสมาชิก ประชาชน และผู้นำในหมู่บ้าน

2) การสัมภาษณ์บุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่ออกเงินกู้ให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 5 ราย ซึ่งคัดเลือกจากการชี้แนะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านว่าเป็นบุคคลที่ปล่อย เงินกู้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย 25 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวม 25 คน และสัมภาษณ์สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้ยืมเงินนอกระบบใน

หมู่บ้านเป้าหมาย 25 หมู่บ้านๆ ละ 1 คน รวม 25 คน โดยการเข้าไปพบปะด้วยตนเองเพื่อสัมภาษณ์พูดคุย ตัวต่อตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนในการนี้ได้ใช้วิธีการและเครื่องมือช่วยต่างๆ มาเป็นส่วนประกอบ เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป การสังเกต หัวข้อในการสัมภาษณ์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ฉบับด้วยกันคือ

1. สำหรับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 การเลือกใช้จ่ายเงินกู้ยืมนอกระบบของสมาชิก กองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน/เงินกู้ยืมนอกระบบ กับกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 5 ข้อมูลการกู้ยืมเงินนอกระบบ

ตอนที่ 6 ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ ผลกระทบของเงินกู้ยืมนอกระบบที่มีต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน

2. สำหรับกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน/เงินกู้ยืมนอกระบบ กับกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 4 สภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขผลกระทบการกู้เงินนอกระบบต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน

3. สำหรับเจ้าหน้าที่เงินนอกระบบ เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่เงินกู้ยืมนอกระบบ การลงคะแนนแบบสอบถามปลายปิด และแบบเลือกตอบ ในส่วนที่เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย (x) ตามเกณฑ์คะแนนดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับ 5	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	เห็นด้วยน้อยมาก

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาให้แก่นักวิชาการพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Pre-test) จำนวน 20 ชุด กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบว่า คำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ ตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงใด การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบดูความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก และ

ตรวจสอบโดยการนำแบบสอบถามให้ผู้ที่ เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการสุ่มทดลองกรอกข้อมูล เพื่อจะได้ทราบว่าผู้กรอกข้อมูลมีความเข้าใจในประเด็นคำถามต่างๆ มากน้อยเพียงใด มีประเด็นคำถามใดที่ต้องปรับเปลี่ยน สำหรับสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ทดลองกรอกข้อมูลแล้วนั้น จะไม่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามที่ Jum, 1978 ได้เสนอแนะเป็นเกณฑ์การยอมรับไว้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดจะนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การเลือกใช้จ่ายเงินกู้ยืมนอกระบบของสมาชิก กองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: s.d)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: s.d)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงินกู้ยืมนอกระบบกับผลกระทบต่อการบริหารงาน กองทุนหมู่บ้าน ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: s.d)

ตอนที่ 5 ข้อมูลการกู้ยืมเงินนอกระบบ ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: s.d)

ตอนที่ 6 ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ ผลกระทบของเงินกู้ยืมนอกระบบที่มีต่อการบริหารงานกองทุนฯ วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะต่างๆ ไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

การทดสอบสมมุติฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้

- Chi – square สำหรับทดสอบค่าเฉลี่ยสัมพันธ์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล คือ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ รายจ่าย และ ลักษณะของการกู้เงินที่นำไปใช้ กับการกู้ยืมเงินนอกระบบของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- ใช้สถิติทดสอบ t-test แบบจับคู่ (t-test Pairs) สำหรับประชากรกลุ่มเดียวสำหรับทดสอบการกู้เงินนอกระบบส่งผลต่อระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
- ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เมื่อเก็บข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์แล้ว ได้นำข้อมูลที่สมบูรณ์มาตีความให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีที่ได้รวบรวมไว้ และนำข้อมูลที่ได้ปรึกษาขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจึงทำการสรุป อภิปรายผล โดยได้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างครอบคลุมชัดเจน